

Správa o činnosti Národného geologického komitétu Slovenskej republiky v rokoch 2005 – 2009

Report about activities of the National Geological Committee of the Slovak Republic in 2005 – 2009

DUŠAN PLAŠIENKA

Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského Bratislava

Abstract: The activities of the National Geological Committee of the Slovak Republic (NGK) in 2005 – 2009 are accounted by the chairman Dušan Plašienka. The contribution states the names of elected members for valuated period, the main aims of NGK, the main scientific events organized by NGK as well as the participation of Slovak geologists in UNESCO IGCP projects. The report emphasizes the events related to the International Year of Planet Earth (IYPE) and accompanied exhibition "The planet, we live on" in the Slovak National Museum in Bratislava. The representatives of NGK took part in 33. International Geological Congress in Oslo, Norway, in 2008.

Súčasný Národný geologický komitét Slovenskej republiky (NGK) v súlade so štatútom zvolili účastníci valného zhromaždenia Slovenskej geologickej spoločnosti konaného pri príležitosti Kongresu SGS 2005 v júni 2005 na Zemplínskej šírave. Na prvej schôdzi novozvoleného NGK 24. augusta 2005 boli následne zvolené orgány NGK. Odtedy až do súčasnosti pracoval NGK v tejto zostave:

- *predseda:* prof. RNDr. **Dušan Plašienka**, DrSc. (PriF UK Bratislava),
- *podpredseda:* RNDr. **Vladimír Bezák**, CSc. (ŠGÚDŠ Bratislava),
- *tajomník:* RNDr. **Igor Broska**, CSc. (GIÚ SAV Bratislava),
- *členovia:* prof. Ing. **Juraj Janočko**, CSc. (FBERG TU Košice), RNDr. **Ján Soták**, CSc. (GIÚ SAV Bratislava – Banská Bystrica), RNDr. **Jaroslav Lexa**, CSc. (ŠGÚDŠ, neskôr GIÚ SAV Bratislava), prof. RNDr. **Marián Putiš**, DrSc. (PriF UK Bratislava), RNDr. **Ladislav Šimon**, PhD. (predseda SGS), a RNDr. **Jozef Franzen**, PhD., a neskôr Ing. **Miroslav Zachar** (riaditelia sekcie geológie a prírodných zdrojov MŽP SR).

Na svoje štvorročné funkčné obdobie si NGK vytýčil tieto hlavné ciele:

- sprehľadnenie vzájomných vzťahov a zodpovednosti a zlepšenie komunikácie medzi rôznymi geologickými organizáciami na Slovensku, ktoré majú formálne či neformálne napojenia na zahraničné a medzinárodné geologické organizácie (napr. IGCP-UNESCO, SGS-AEGS, profesijné združenia);
- koordinácia aktivít pridružených organizácií IUGS; s týmto cieľom sa NGK rozhodol prizývať zástupcov týchto organizácií na všetky riadne schôdze NGK;
- NGK deklaroval záujem slovenskej geologickej komunity zúčastňovať sa na aktivitách v rámci *International Year of Planet Earth – IYPE* a podujal sa koordinovať tieto aktivity na národnej úrovni;
 - založenie webovej stránky NGK;
 - ďalšie úlohy vyplývajúce zo štatútu NGK.

NGK sa v uplynulom funkčnom období stretával dvakrát ročne, zväčša za účasti prizvaných reprezentantov pridružených organizácií IUGS. Na schôdzach sa prerokúvali aktuálne otázky činnosti NGK a slovenskej geologickej komunity vo vzťahu k IUGS a pridruženým organizáciám. Všetky tieto aktivity sú uvedené v ročných správach o činnosti NGK. Z týchto správ vyberáme niektoré podstatnejšie body:

Jedným z hlavných cieľov nového NGK bolo pripraviť a koordinovať slovenské aktivity v rámci Medzinárodného roku planéty Zem (IYPE). S týmto cieľom pripravil NGK deklaráciu o podpore Slovenska a záujme zúčastňovať sa na pripravovaných aktivitách. Zaslal ju jednak orgánom IUGS, jednak slovenským štátnym orgánom (MŽP, MZV a MŠ) so žiadosťou podporiť vyhlásenie roku Zeme v orgánoch OSN. Po tom, čo Valné zhromaždenie OSN vyhlásilo rok 2008 za Medzinárodný rok planéty Zem (s aktivitami presahujúcimi aj do rokov 2007 a 2009), bol na pôde NGK založený koordinačný tím pre IYPE pod vedením doc. RNDr. Jozefa Michalíka, DrSc. (predseda), a RNDr. Igora Brosku, CSc. (tajomník). Členmi tímu boli aj ďalší poprední slovenskí odborníci, ktorí zabezpečovali aktivity v rámci hlavných tém IYPE. Aktivity tohto tímu možno zhrnúť takto:

- **tlačová konferencia o IYPE na predsedníctve SAV** 27. februára 2007;
- **MEF Exhibition – Dinosauria de la Patagonia** (Aupark Shopping Centre 26. marca – 20. mája 2007);
- **relácia o IYPE v Rádiu Devín**, J. Michalík v máji 2007;
- **konferencia v Banskej Bystrici pri príležitosti otvorenia festivalu Envirofilm** 27. mája 2007, príspevky o IYPE v Enviromagazíne (I. Broska, J. Michalík, S. Rapant);
- **Volcano 2007**; exkurzia na Sicíliu 28. septembra až 14. októbra 2007;
- **Predvianočný seminár SGS** 13. decembra 2007 – **slávnostné otvorenie IYPE na Slovensku**;
- **tlačová konferencia** po slávnostnom otvorení

IYPE v Paríži (15. apríla 2008) – Š. Luby, J. Lexa, J. Michalík, I. Broska, S. Jeleň, I. Túnyi;

- **informačné články a rozhovory** v časopisoch Literárny týždenník, Kozmos a Quark;

- **interview** v Slovenskom rozhlase a televízii (J. Michalík, I. Broska, J. Vozár, J. Lexa);

- **exkurzia** za krásami slovenských sopiek a banskou históriou pre študentov a žiakov (napr. 25. 10. 2008) pod odborným vedením S. Jeleňa;

- **úvodné prednášky o IYPE** v Múzeu slovenského krasu v Liptovskom Mikuláši a v Slovenskom národnom múzeu v Bratislave (D. Hovorka);

- **informatívne prednášky o IYPE** pre stredoškolských študentov na pôde Ministerstva zahraničných vecí SR, november 2008 (D. Hovorka, J. Michalík);

- najdôležitejšou slovenskou akciou v rámci IYPE bola veľká (500 m²) výstava **Planéta, na ktorej žijeme** v Prírodovednom múzeu SNM v Bratislave, ktorá bola otvorená 24. novembra 2008 a trvala do 30. júna 2009. Kurátormi výstavy boli I. Broska a E. Nelišerová. Hlavné časti výstavy: *Anatómia Zeme, Zem ako živá planéta, Geológia a Slovensko, Čo nám dáva Zem*.

Dôležitou úlohou NGK je zachovávať členstvo SR v Medzinárodnej únii geologických vied (IUGS) a zviditeľňovať výsledky slovenskej geológie na medzinárodnom fóre. Po problémoch v minulosti sa podarilo zabezpečiť pravidelné uhrádzanie príspevkov do IUGS prostredníctvom zriaďovateľa NGK – predsedníctva SAV. Vďaka tomu je teraz SR plnoprávnym členom IUGS. V rámci **33. medzinárodného geologického kongresu** 6. – 14. augusta 2008 v Osle v Nórsku (12 aktívnych účastníkov zo Slovenska) sa 10. augusta konal **UGS-IGC Council Meeting**. Zúčastnili sa na ňom dvaja slovenskí delegáti – predseda NGK prof. D. Plašienka a tajomník Dr. I. Broska.

NGK SR úzko spolupracuje s komisiou pre medzinárodné geologické korelačné projekty (IGCP) UNESCO. Týchto projektov, bohužiaľ, v ostatných rokoch ubúda a žiadny z nich už dnes nie je korelovaný zo Slovenska. Naši kolegovia sa ale v minulých rokoch podieľali ako národní zástupcovia na riešení týchto projektov IGCP:

Roky 2005 – 2006

PROJEKT č. 458: EVENTY NA TRIASOVO-JURSKÉJ HRANICI (TRIASSIC-JURASSIC BOUNDARY EVENTS); doc. J. Michalík;

PROJEKT č. 463: VRCHNOKRIEDOVÉ OCEÁNSKE ČERVENÉ VRSTVY: ODOZVA NA OCEÁNSKE/KLIMATICKÉ GLOBÁLNE ZMENY (UPPER CRETACEOUS OCEANIC RED BEDS: RESPONSE TO OCEANIC/CLIMATE GLOBAL CHANGE); Dr. J. Soták.

Roky 2006 – 2008

PROJEKT č. 506: MORSKÁ A NEMORSKÁ JURA: HRANIČNÉ EVENTY A KORELÁCIE (MARINE AND NON-MARINE JURASSIC: BOUNDARY EVENTS AND CORRELATIONS); Dr. J. Schlögl.

Výkonný výbor NGK SR považuje svoju činnosť v rokoch 2005 – 2009 v rámci možností za vcelku úspešnú. Novému NGK, ktorý vzíde z dnešných volieb, želá veľa úspechov v ďalšej práci na prospech slovenskej geológie. Dovoľte, aby som na záver poďakoval súčasným členom NGK za ich doterajšiu činnosť, osobitne tajomníkovi Dr. I. Broskovi, ktorý sa mimoriadne zaslúžil najmä o úspech výstavy *Planéta, na ktorej žijeme*. Ďakujem aj predsedovi, členom koordinačného výboru pre IYPE a všetkým ostatným kolegom za túto aktivitu aj za ďalšie, ktoré prispeli k tomu, že sme Rok planéty Zem na Slovensku spropagovali a oslávili dôstojným spôsobom.

Práce za roky 2007 – 2008, ktorým sa udeľuje Cena SGS za najvýznamnejšiu geologickú prácu

Price of the Slovak Geological Society for the most important geological publication in 2007 – 2008

DUŠAN PLAŠIENKA

Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského Bratislava

Abstract: The contribution summarizes the results of the contest “The price of the Slovak Geological Society for the most significant geological publication in 2007 – 2008”. The contest concerned seven categories of scientific publications: I. Scientific works without age limitations of the authors, II. Scientific works of the authors younger than 35, III. Scientific monographs, IV. Geological maps, V. Publications from the applied research, VI. Education works, and VII. Popularization works. The winners of particular categories were announced during the Joint Geological Congress of the Slovak Geological Society and the Czech Geological Society in 2009.

Predložené návrhy posúdili členovia komisie v zložení: prof. RNDr. D. Hovorka, DrSc., prof. RNDr. S. Jacko, CSc., prof. RNDr. I. Kraus, DrSc., prof. RNDr. M. Mišík, DrSc. Konečnú zostavu ocenených prác odhlasoval rozšírený výbor SGS na svojom zasadnutí dňa 23. septembra 2009.

Kategória I – vedecké práce autorov bez vekového obmedzenia:

Vzhľadom na to, že boli nominované len dve práce z rôznych odborov, ceny sa udelia dvom prácam: